

Emnenr. 80 og 81.

Fylke:

Oppland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Fjell

Emne:

Brudebrev og aander bød
Altorgang og Vordøys

Bygdelag:

Oppskr. av:

Fudler & familie
Falleli

Gard:

(adresse):

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

Delvis

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Gaardbruker Anton Finesrud, Falleli 91. aor.

SVAR

Emne nr. 79, Brudebrev og aander bød
og iktjend. her i Gaardal.

Emne nr. 81, Altorgang og Vordøys

1) De har her ingen spesiell bety-
nelse for folk som gikk igjen etter
seg, men de brukte å si, at folk
gjekk all etter se.

2) Ikke brukte her

3) Det er ikke godt å si, men folk
menne de kom inn igjen for å ordne
nøe som ikke var bra mens de bod.

4) Det var her i bygden bare en
kelt, som hadde sønnen til å se
altgangen.

5) De hadde var ingen særlig bety-
nelse for folk som saa. mens de
aander.

6) Folk var selvsagt født med den-
ne søne, men det var fort i vok-
sen alder den kom til seg.

7) Ingen gjorde noe for å gjøre den-
ne søne.

8) Ingen gjorde heller noe for å
bli kvitt denne søne.

15599

15590

9) Hor aldrig hørt-ude om det.

10) _____
11) Hier manden og hys der pille-
manden Gudreas Hals marker
1855-1923 var en fin og fælles
kunstner natur. Han var en vakkert
vakkert stædt kor, med et vakkert
teaktet-æstet.

Han hadde enen til en se
et gang og hadde gjemmer
levet mange slike oplevelser.

En gang holdt Gudreas og en kavet
at han en slaa paa en tektet
plass. Gudreas fik da se en kjend
mand som var død for 8-10
siden komme gaende forbi
den 50 m fra der de stod

Gudreas trokket mi til sin ka-
merat, men da han forstod at
kammeraten ikke var manden
sa han vakkert ting om hvad han
hadde sett.

En gang sa Gudreas for sin
gaa over gaardsplassen lang
efter at han var død.

*

I leger munden av forrige av
tunde dode korner paa gaarden
sygarf Seine, her vakkert
myotoke om stua deger.

Det var flere som meente de
hadde sett denne kom gaa over

Omkring 1870 var det en kjend
en omstend som tok seg nalløge
i laanen paa Seine

Da han hadde sovet noen
tiner vakkert han og fik

da se en hvitblodd kvinnestikk
 eller som stod med løftede og
 fædede hænder foran en av
 Stolperne som var takstolen
 Kvinnen leste eller sang et
 beaktet. Salmevers som jeg har
 streket med efter en fortælling her
 men i fortællingen kan jeg ikke finde
 det men kan seende det seest.

Ouestveifsen ble redd og gikk
 ut av hænen.

Vardøys

12) Vardøys kaldes her det følge
 mange mennesker her og
 som vovles

13) Vardøysen gikk som regel
 foran det menneske det fulgte.

14) Nei

15) Nei

16) Nei

17) Nei

18) Ukjent

19)

Falkemedisiner

1) Fortællingen til sykdommen hos
 skiftet migal de siste 100 år
 Riksdan og det vel med dyrel
 paa en rodd hordfis.

2) Tack hadde av paa for i tiden
 litt gnee paa smelt og de røtte
 svovel i som de vilde reise for
 smelt.

3) Pomeran, Eneles olje og
 fortælling slapp plasket og tørke
 hadde de gonne liggende.

Den kjempsterke hussmannen Ole Dolk
legde dem leeste som med fløtes komme
en sautmann natt. efter endt fløteing
gavende forbi en av de øverste plads
ser i legda. Ole Dolk var litt paa
seilet, det regnet og da gaaf han
se en skikkelse med et sæt
over sig gaa læyget og plukke
næe paa marken. Det var paa
plarsen toppeen.

Ole gikk bort til denne skikkelse.
Jeg tror haad det er for
en feyter som holder paa her
i regnvand med paa natten
sa Ole. Skikkelsen seeste seg
det var hussmannen Hans toppeen
som var litt uboven, det saulige
han var litt av en troll med
kunne stemme blod osv.

Det er bare jeg saote Hans
Jeg Dring og saules plauke
og lute og her brukt for
1) De skal de skal ha mest
kraft naar de er feimel-
saubmannnatten, sa han
4) De var haad paa storgorden
og paa hussmannens plarsen de
hadde slik medisin stuaende.
5) Faer var altid beekt om me
naar noen ble syk.
6) Hore var meget brukt naar
en hest eller et annet dyr
hadde skadel. seg. De la paa
en forbein og leest all med
Hore.

Bredd Hore i en sprakk
paa en feyter og den dag

idag det det beste man kan
bruke for en reise saavel og
for en for det til en god.

7) Trekk alle briket. med for
kjælede. Trekken skred seg
del for brikikken.

8) Hvor ofte hvit. smakk den
dyvelsdrakk man vel ikke
med det er.

9) De stopper, planter og ertes
som alle briket ble saavel av
den som brukte den.

10) De ble oppent i flasker, eker
og pottor.

11) Efters at det ble apotek i
norgeske lag, kjøpte folk til
del det de trengte av ertor
der.

12) Den eneste medisiner som ble
forhandlet. av folk som gikk den
prug vor teilelaerolje

13) De fleste av det folk seide
om medisiner vor overbeent
menidlig

14) Takk hadde nok i ganske dage
nogen enkelte populære skrevne
bøker og skrifter om dykdom
og deres behandling

15) Andreas Myrnes, Porsmøndal
Fusleary, vor en fattig arbeid
mann. Han vor i mange reiser
med ut over ad landet.

Han vor en given gode soolage
og folk gikk heller til henne enn til
dygdens medisinsk utdannede lare
naar de kom i skade for en hegg
seg i foter etc.

En manning blev sig i tykk luggen
 ett dypt stygt svar og han
 sendte lens efter Gudras Myrrengel
 Gudras tok med seg noe oppsked
 Lysrak og en Hægg Gutsaape
 Han satte godt sikke nok
 Lysrak med Gutsaape og med
 en trospokkel putket han fjeldet.
 Svord for tinnen med Lysrak
 og forbaent. Svord.

3 dage senere kom Gudras
 igjen og nu tok han Lysrak
 opp av svord. Vor det nu verk
 i svord, putket han ned i
 svord en ligg porsjon Lysrak
 innvatt med Gutsaape

Nar svord var redet sydde
 han det igjen og la paa for
 sine dæig

En Hættvæn fik en vord
 fat som lagene plasset. med
 en tildelt forsegel de da alle
 påkøst faten. Dette recept for
 og som fik han tok i Gudras
 Myrrengel og efter en tid behand
 ling blev faten bra.

A. Legerne.

- 16) Brude manne og kvinner
- 17) Det var forstellig
- 18) Det forkomme nok
- 19) Det var vel helst i mere frem
 skredes alder de begynde en
 praktiser.
- 20) Det var det neppe
- 21) Det var medfæle anlegg og sterk
 interesse for arbedet
- 22) Det var nok tildels egne prøvelser

- 7
- som gjorde at de vilde hjælpe Andre
- 23) Fryen an dem hadde vel dette som yrke, men de hjalp naar noen trengte det.
- 24) Honoraret en slik byggdelings fik nok vel helst. til netti salis, mere velden penger.
- 25) Distriktslegen saa nok ikke med blide sine paa dem selv lorke byggdefolk som tok seg for an helbrede sykt domme stor og ben brudd.
- 26) Den skarpeste kritikk fikk nok disse byggdelers av byggdernes modereste utdannede leger.
- 27) Det fins eksempel paa det. Den meget kjente finske lund Tröplund fra Torpon N. Land nor kjent ut over landets granser. Dr. omig Pophie av Sverige, opholdt sig i mange aker i Torpon for an bli behandlet av denne norske Tröplund. Han kom for velten for sin tvekrom hel. men gaade seg. Det var i 1870-80 og 90-arene
- 28) Det kunde nok at byggdefolk måtte opp i retten som vitnes B. Lege rood og leger Peter
- 29) De samlede planke og ertas av mange slag.
- 30) De samlede det de hadde bruk for selv.
- 31) De ble oplevodt i Oster og pors
- 32) Vaen kjøpte ertene paa apoteket
- 33) Primuljet uttryk

34) De hadde sin viden, baade
efter mundtlig overlevering og
fra gamle bogskrifter.

35) 4 alle bygder, og betale for
konster og kilder med stobøj
gødt væveri.

36) var ikke del.

37. 4 inden tilfældes aabefaltes
rest brøk ad breemævie
De var del vævning breemævie
de kunde kjøpe hos kjøp
manden paa Lillehamner.

38. Se Faltbreemævie sp. 15.

39) Bygdelegerne hadde tyvener
lagde under fremst ord.
En som trak tyvener, brukte
en tang en bygdes med hadde
lagel.

40) De lagel del selv eller de fik
mand i bygden til og gjør del

41) Jæi

42) ja, overlevning og kappning
var meget brugt.

43) De hadde aalater, bil og
kapphorn. De var hore
av en kvær, del var aalater
spisene saa del var all like
nill i spisen.

De reipet først opp huden
paa del sylla sted saa satte
de paa kapphornet og med
mennen staa de paa huden
saa del satt fast og lot del
me staa ett kvart tid paa
del sylla sted

44) Jylar var ogsaa meget bruket.

45) Se Tuckermæderen sp. 3.
foran nevnte tuesmannen
Hans Torgesen, Kænde skinn
blod. Den su hodel var borte og
skulde han staae blodet.
sa han leevde.

46) Det er glæde skænder, plus paa
at folk var meget dygtige
til at betænde læn eller
overbrude.

47) Det er her sel ad gamle
aarlange liden fortæller om
at de var meget omhyggelig
og plevede.

48) Det varling var nok
aa bare redskapsene i en
liden los skrope.
C. Rangelocher

49) Fra gammelst var det nok
paa legdane ved enkelte
skifter med raad med først og
leg sygdommer

50) Disse bøger eller hefte var
trykt paa norsk eller dansk.

51) Det var ikke særlig al legde
folk Kænde lere sig frau med
sporsk for aa lere liden kandske
legeløker, men jeg Kænde aa
manne her i dalen, natur lere
for 4. forre. Han var sporsk Kænde
og lærde ayraa i ulandet.

52) Disse bøger, gik neppe paa læn

53) Det fins nok mange slike
bøger, naar man gædde aa sporsk
den app. Jeg var selv slike
bøger og skifter her i legdane